

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ СЕНАТА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА I

БЕОГРАД, 1932 ГОД.

БРОЈ 42

XXXVIII РЕДОВНИ САСТАНАК СЕНАТА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 17 ОКТОБРА 1932 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

Претседавао:

Претседник
ДР. АНТЕ ПАВЕЛИЋ

Секретар:
МИЛАН Л. ПОПОВИЋ

Присутни су г. г. Министри: Претседник Министарског савета др. Милан Сршкић, Министар без портфеља др. Алберт Крамер, Министар социјалне политике и народног здравља Иван Пуцел, Министар пољопривреде Јурај Деметровић, Министар војске и морнарице, армијски ђенерал Драгомир Ж. Стојановић, Министар финансија др. Ми-

лорад Ђорђевић, Министар физичког васпитања народа др. Драган Краљевић, Министар грађевина др. Стјепан Сркул, Министар шума и рудника Виктор Погачник, Министар унутрашњих послова Живојин Лазић и Министар трговине и индустрије Иван Моховић.

Почетак у 18,15 часова.

Садржај:

1. Читање и усвојење записника XXXVII редовног састанка;

2. Читање Указа Н. В. Краља о именовању за сенаторе г. г. Др. Грегорија Густава, публицисте из Љубљане, др. Станковића Раденка, професора универзитета из Београда и др. Круља Уроша, бана у пензији из Београда;

3. Саопштење извештаја о санкционисању Закона о ковању сребрног новца и Закона о изменама и допунама Закона о граничној трупи;

4. Саопштење да ће г. Министар просвете одговорити на интерпелацију сенатора г. Милоја Ж. Јовановића кад прикупи потребне податке;

5. Боловање г. г. сенатора;

6. Саопштење акта Народне скупштине о достављању Сенату на даљи поступак предлога Закона о продужењу важности Закона о заштити земљорадника и о стављању на снагу појединих прописа Закона о извршењу и обезбеђењу и усвојење његове хитности од стране Сената;

7. Избор Одбора за проучавање горњег законског предлога;

8. Одговор г. Министра пољопривреде на питање г. г. сенатора Милоја Ж. Јовановића и другова о накнади штете причињене појединцима од голубачке мушнице;

9. Дневни ред: Утврђивање дневног реда за наредну седницу.

Говорници: Министар пољопривреде Јурај Деметровић и Милоје Ж. Јовановић.

Претседник др. Анте Павелић: Отварам XXXVIII редовни састанак Сената. Молим секретара г. Поповића да изволи прочитати записник прошлог састанка.

Секретар Милан Поповић чита записник XXXVII редовног састанка.

Претседник др. Анте Павелић: Има ли каквих примедба на овако прочитани записник? (Нема) Примедба нема, записник се оверовљује.

Прелазимо на саопштења. Г. Министар Претседник је послао Сенату следеће Указе:

Ми

АЛЕКСАНДАР I

По Милости Божјој и вољи Народној
Краљ Југославије

На основу члана 50 Устава именујемо за сенатора Др. Грегорија Густава, публицисту из Љубљане.

Претседник Нашег Министарског савета нека изврши овај Указ.

6 септембра 1932 год.
у Београду.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Претседник Министарског савета,
Др. М. Српкић, с. р.

Ми

АЛЕКСАНДАР I

По Милости Божјој и вољи Народној
Краљ Југославије

На основу члана 50 Устава именујемо за сенатора **Др. Станковића Раденка**, професора Универзитета из Београда.

Претседник Нашег Министарског савета нека изврши овај Указ.

6 септембра 1932 год.
у Београду.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Претседник Министарског савета,
Др. М. Српкић, с. р.

Ми

АЛЕКСАНДАР I

По Милости Божјој и вољи Народној
Краљ Југославије

На основу члана 50 Устава именујемо за сенатора **Др. Круља Уроша**, бана у пензији из Београда.

Претседник Нашег Министарског савета нека изврши овај Указ.

6 септембра 1932 год.
у Београду.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Претседник Министарског савета,
Др. М. Српкић, с. р.

(Господа сенатори су читање ових Указа са-слушали стојећи и пропратили бурним усклицима: Живео Краљ!)

У вези с овим Указима и именованем, част ми је саопштити Сенату да су сва тројица новопостављена сенатора положили заклетву и тиме ступили у сва права сенаторска.

Прелазимо на даљу тачку: Извештаји о санкционисању закона. Молим г. секретара да их изволи саопштити.

Секретар **Милан Поповић** саопштава:

Г. Министар финансија извештава Сенат да је Његово Величанство Краљ благоизволео потврдити 19 августа ове године Закон о ковању сребрног

новца и доставља Сенату за његову архиву један примерак овог Закона.

Г. Министар војске и морнарице извештава Сенат да је Његово Величанство Краљ благоизволео потврдити 26 септембра о. г. Закон о изменама и допунама Закона о граничној трупи и доставља Сенату за његову архиву један примерак овог Закона.

Претседник др. **Анте Павелић**: Санкционисање ових Закона прима се на знање.

Прелазимо на даљу тачку: Извештај г. Министра просвете о интерпелацији. Молим г. секретара да га изволи саопштити.

Секретар **Милан Поповић** саопштава:

Г. Министар просвете извештава да ће на интерпелацију сенатора г. Милоје Ж. Јовановића о полагању приватних испита Светозара Пешића одговорити кад прикупи потребне податке.

Претседник др. **Анте Павелић**: Овај извештај г. Министра просвете прима се на знање.

Прелазимо на даљу тачку: Боловање сенатора. Молим г. секретара да изволи саопштити.

Секретар **Милан Поповић** саопштава:

Сенатор г. Петар Костић моли Сенат да му изволи одобрити седмомесечно боловање према лекарском уверењу.

Претседник др. **Анте Павелић**: Одобрава ли Сенат тражено боловање г. Костићу? (Одобрава). Објављујем да је Сенат одобрио седмомесечно боловање г. Костићу.

Прелазимо на даљу тачку: Саопштење о законском предлогу упућеном од стране Народне скупштине. Молим г. секретара да изволи саопштити.

Секретар **Милан Поповић** чита:

Народна Скупштина

Краљевине Југославије

Бр. 10843

17 октобра
у Београду

ГОСПОДИНЕ ПРЕТСЕДНИЧЕ,

Част ми је извести Вас, да је Народна скупштина на свом 54 редовном састанку, одржаном 17 октобра 1932 године у Београду, коначно усвојила **предлог Закона о продужењу важности Закона о заштити земљорадника и о стављању на снагу појединих прописа Закона о извршењу и обезбеђењу**, поднет јој од стране Министра правде, Министра пољопривреде и Министра трговине и индустрије на основи овлашћења датог им Указом Њ. В. Краља од 14 октобра 1932 године.

Извештавајући Вас о предњем, мени је част, Господине Претседниче, на основи члана 64 Устава и члана 66 Закона о пословном реду у Народној скупштини, доставити Вам дефинитиван текст овога законског предлога, онако како га је Народна скупштина усвојила, као и оригинал Указа о овлашћењу за подношење Народном претставништву поменутог законског предлога, — с молбом на Ваш даљи поступак.

Овај законски предлог претресао је у Народној скупштини као **хита**.

Изволите примити, Господине Претседниче, и овом приликом уверење о мом особитом поштовању.

Претседник
Народне скупштине,
Др. К. Кумануди, с. р.

Господину

Др. АНТИ ПАВЕЛИЋУ,
Претседнику Сената

Београд.

НАРОДНА СКУПШТИНА

Краљевине Југославије

Сазвана Указом од 23 септембра 1931 г. у ванредан сазив за 7 децембар 1931 г. на свом 54 редовном састанку, одржаном 17 октобра 1932 г. у Београду, решила је:

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

о продужењу важности Закона о заштити земљорадника и о стављању на снагу појединих прописа Закона о извршењу и обезбеђењу,

који гласи:

Члан 1

Важност Закона од 19 априла 1932 године о заштити земљорадника и о стављању на снагу појединих прописа Закона о извршењу и обезбеђењу продужује се од 20 октобра 1932 г. па до 20 децембра 1932 г.

Члан 2

(1) § 3 Закона о заштити земљорадника и о стављању на снагу појединих прописа Закона о извршењу и обезбеђењу допуњује се новим ставом 5, који гласи овако:

„5) Ако поверилац, и приводом дужника, наплати на име камате, провизије, трошкова или слично износ већи од онога, који је допуштен по прописима става 1 до 3, вишак ће се повериоцу, на тражење дужника, одбити од главнице, а осим тога ће се поверилац казнити за преступак затвором до 6 месеци и новчано до 5.000.— динара, у колико се дело по Кривичном законнику нема строже казнити. Ако је дужник потпуно измирио дуг, може тражити повратак поменутог вишка.“

(2) Пропис става 1 о урачунавању вишка камате преко допуштеног износа, односно о дужности да се тај вишак врати, примењиваће се и на камату наплаћену пре ступања на снагу овога Закона, а после 20 априла 1932 године.

Члан 3

Овај Закон ступа у живот кад га Краљ пот-

пише, а добија обавезну снагу кад се обнародује у Службеним новинама.

(М. П.)

17 октобра 1932 године
Београд.

Претседник
Народне скупштине,
Др. К. Кумануди, с. р.

Секретар,
Анте Ковач, с. р.

Претседник др. Анте Павелић: Има реч г. Министар пољопривреде.

Министар пољопривреде Јурај Деметровић: Господо сенатори, у име Краљевске владе част ми је замолити Вас да овај предложени законски пројекат огласите као хита. Разлог је тој хитности у томе, што досадашњи Закон о заштити земљорадника истиче 20 о. м. Да не би наступило једно стање, у коме не би било никакве заштите за земљорадника који се налази у тешкој економској кризи, потребно је да се на један изванредан рок овај досадашњи закон продужи.

Поставља се питање зашто већ немамо законски пројекат који би регулисао питање на један нов начин. Како се сећате, господо сенатори, у овом досадашњем закону било је предвиђено да те одредбе важе 6 месеци, а до доношења Закона о конверзији сељачких дугова.

Краљевска влада се бавила и испитивала питање конверзије сељачких дугова, али прво је и најважније код тога познавати фактично стање ствари и знати колико износи висина тих сељачких дугова у нашој земљи. Те податке ми смо примили, и ми смо тек сада у могућности да према тим подацима донесемо своју одлуку. Ови подаци су недавно публиковани, и тако је дата могућност целој нашој јавности да се и она позабави тим питањем и да формира своје мишљење. Ми нисмо желели да другим путем доносимо закон, са недовољно познавања самога предмета, да не бисмо дошли до тога да бисмо га после морали мењати. Тај метод сигурно ће нас пре довести до правилнијег мишљења, него да смо ишли којим другим путем.

То су били разлози што се већ раније није могло приступити доношењу онаквог закона, како га је Народно представништво очекивало. А да бисмо могли приступити томе раду, потребно нам је време да ту ствар савесно са свих страна испитамо, а то ће бити ускоро кад Краљевска влада поднесе нов законски пројекат. Овај ће се поднети у новом сазиву, после 20 овога месеца. Ја бих молио Сенат да овај законски предлог огласи као хита.

Претседник др. Анте Павелић: Пошто је Краљевска влада за овај законски предлог тражила хитност, ми ћемо одмах приступити решавању о тражењу хитности. Молим ону господу сенаторе која су за хитност овог законског предлога, да изволе седети, а која су против хитности, да изволе устати. (Сви седе). Пошто је тиме једногла-

сно примљена хитност, ми ћемо одмах приступити избору нарочитог одбора.

Претседништву је предана само једна листа, подупрта довољним бројем сенатора, за избор тога нарочитог одбора. Према тој листи, у тај одбор ушла би ова господа, и то: као чланови: Дака Поповић, Петар Теслић, Атанасије Шола, Милан Марјановић, Милоје Ж. Јовановић, Коста Тимотијевић, др. Отои Франгеш, Милутин Драговић, др. Фран Новак, Спира Хаџи-Ристић, др. Урош Десница, а за заменике се предлажу: др. Ђуро Котур, Томо Ковачевић, Иван Хрибар, Димитрије Илиџиновић, др. Васо Глушац, Јордан Цветковић, Павле Вујић, Матија Поповић, Васо Богојевић, Фран Кукуљевић-Сакцињски, Петар Ђирлић.

Прима ли Сенат овако предложену листу? (Прима). Пошто то Сенат усваја, изјављујем да је прихваћена прочитана листа. Ја мислим, господо сенатори, у споразуму са вама, да бисмо овом Одбору оставили рок до сутра после подне да поднесе свој извештај. Прима ли то Сенат? (Прима). Пошто Сенат прима, молим господо да после седнице изволе остати овде да се конституишу и да до сутра после подне поднесу Сенату свој извештај.

Сада, господо, прелазимо на одговор Г. Министра пољопривреде, који има да одговори сенаторима г. г. Милоју Ж. Јовановићу и друговима по питању накнаде штете причињене појединцима од голубачке мушице. Има реч Министар пољопривреде г. Јурај Деметровић.

Министар пољопривреде **Јурај Деметровић**: Господо сенатори, господо сенатори Милоје Ж. Јовановић, Крста Радовановић, Димитрије Илиџиновић и Милан Симоновић поднели су ми следеће питање:

Голубачка мушица по својим кобним последицама, кад је у ком месту ветар занесе, равна је а можда је и кобнија од елементарних непогода: поплаве, града и суше.

Ове године само у Моравској бановини угинуло је преко хиљаде крупне стоке. Многи вредан, а сиромаш земљорадник остао је без радне снаге за обрађивање земље, јер му је мушица и последњи пар волова уништила.

Кад држава пострадалим од елементарних непогода својом помоћу ублажава беду, онда је право да она притекне у помоћ и пострадалим од голубачке мушице. Природно је да се свима не може дати пуна накнада, али где је она преко потребна ваља је дати.

Молимо господина Министра да у једној од наредних седница изволи одговорити:

је ли предузимао какве кораке да помогне сиротим земљорадницима пострадалим од голубачке мушице; а ако није, намерава ли ишта да учини као прешњу помоћ оним нашим сиротим грађанима који су пострадали од поменуте мушице.

На ово питање част ми је одговорити следеће:

На самом почетку опорављења од последица града, нероднице, дуге зиме, несташнице сточне хране, поплаве и других економско-привредних тешкоћа, задесила је пољопривреднике Моравске бановине у пролеће ове године и једна нова недаћа, која је по нанетој штети била много већих размера

него се то у почетку могло мислити. Та нова недаћа била је изненадна појава голубачке мушице у огромним ројевима чак и у оним местима, где се до сада није никад или врло ретко јављала. Становништво у тим крајевима, ненавикнуто на појаву овог опасног инсекта, није се у први мах знало снаћи и предузети потребне мере борбе, тако да је баш од тих првих ројева мушица настрадао највећи број стоке. Министарство пољопривреде и Банска управа, чим су били обавештени о појави голубачке мушице, одмах су преко средњих пољопривредних референата предузели све потребне мере да се стока у колико је могуће више заштити. Са стране Министарства пољопривреде одмах је послат хитно израђени летак у 2.000 примерака и информативна књижица о голубачкој мушици. Књижица је подељена у две хиљаде комада путем банских управа у покретне пољопривредне изложбе и школе. Ово обавештавање народа било је од користи, јер су пољопривредници, држећи се добивених упутстава, успели да од следећих ројева готово потпуно заштите стоку.

Појава голубачке мушице ове године била је тако изненадна и у тако великом броју као никад до сада. Дејство уједа ове мушице било је тако јако и брзо, да су најјача грла стоке угињавала за неколико минута. Како је стока услед дуготрајне зиме и несташнице хране била јако измршавела и ослабила, то је угињавање од уједа голубачке мушице било у толико веће. Док се је ранијих година голубачка мушица појављивала у Голупцу и непосредној близини, прелазећи врло ретко на удаљенија места, дотле се је ове године голубачка мушица појавила готово на целој територији Моравске бановине и допрла чак до Косова.

У свему је угинуло 2.936 комада крупне стоке (говеди, коња и магараца) и 3.872 комада ситне стоке (оваца, коза и свиња). Највише су пострадали срезови: нишки, где је угинуло 250 комада крупне и 266 ситне стоке, срез прокупачки, где је угинуло 259 комада крупне и 339 ситне стоке, срез добрички, где је угинуло 195 комада крупне и 476 комада ситне стоке и срез алексиначки, где је угинуло 85 комада крупне и 477 ситне стоке.

Последице појаве ове опасне штеточине биле су врло велике, јер су многи земљорадници остали без иједног грла радне и музне стоке. Да би се земљорадницима оштећеним од голубачке мушице бар колико толико помогло, доделио сам, у сагласности са Министарским саветом, Краљевској банској управи у Нишу на име помоћи из пољопривредне закладе суму од 500.000.— динара. За ову суму одређено је да банска управа набави радну и прилодну стоку и да је раздели најсиромашнијим земљорадницима којима је стока угинула од мушице, или да им да према приликама и свом нахођењу помоћ у новцу, да они сами изврше набавку потребне им стоке.

И поред најбоље воље и оправданости потребе хитне помоћи, нисам могао за ову сврху доделити већу помоћ услед и сувише малих буџетских позиција, као и услед исцрпљености истих због давања помоћи банским управама за набавку сточне хране у почетку ове године.

Ја молим господо сенаторе, који су ми поста-

вили ово питање, да изволе примити овај мој одговор на знање.

Претседник др. **Анте Павелић**: Реч има г. сенатор Милоје Ж. Јовановић.

Милоје Ж. Јовановић: Господо сенатори, ја могу у име своје и својих другова само захвалити Господину Министру на свему ономе што је одмах после ове појаве голубачке мушице учињено и што је било потребно. Ми сви знамо да је у овом времену, где се са свих страна апелује на државу ради многобројних каламитета који се појављују, ово једна знатна и ефикасна помоћ, да ми можемо бити задовољни. Ја још једанпут захваљујем Господину Министру.

Претседник др. **Анте Павелић**: Прелазимо на дневни ред. На дневном реду је утврђивање дневног реда.

Ја бих Вам, господо сенатори, предложио да идућу седницу Сената одржимо сутра, у 16 часова, са дневним редом: Претрес извештаја Одбора о предлогу Закона о продужењу важности Закона о заштити земљорадника и о стављању на снагу појединих прописа Закона о извршењу и обезбеђењу.

Прима ли Сенат предложени дневни ред? (Прима). Пошто Сенат прима предложени дневни ред, објављујем да је дневни ред примљен и данашњу седницу закључујем.

— Седница је закључена у 18,40 часова. —